

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ирен Йорданова Пелтекова,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“,

външен член на научното жури съгласно Заповед № 1483 от 03.07.2026 г.

на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“

Относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в направление 1.3. Педагогика на обучението по...

По докторска програма „Теория и методика на физическото възпитание и спорта“ към катедра „Социална педагогика и теория и методика на физическото възпитание“

Тема на дисертационния труд: „Психофизическият профил на учителя по физическо възпитание и спорт като фактор за повишаване ефективността на учебния процес“

Автор: Николай Ангелов Първанов

Научен ръководител: доц. д-р Даниела Томова

Общо представяне на документацията

За изготвяне на настоящото становище ми бяха предоставени всички документи, изисквани съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и вътрешните нормативни актове на Югозападния университет „Неофит Рилски“, свързани с процедурата за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

След запознаване с представената документация считам, че тя е комплектувана в съответствие с нормативните изисквания и осигурява необходимата основа за обективна оценка на дисертационния труд, автореферата, научните публикации и резултатите от проведеното научно изследване.

Актуалност на темата

Избраната тема е актуална и обществено значима, тъй като поставя във фокуса на изследването една от ключовите предпоставки за качеството на обучението по физическо възпитание и спорт – психофизическия профил на учителя. В условията на динамично променяща се образователна среда и нарастващи изисквания към професионалната компетентност на педагогическите специалисти все по-голямо значение придобива личността на учителя като фактор за ефективността на образователния процес.

Актуалността на разработката се определя и от обстоятелството, че професионалната дейност на учителя по физическо възпитание и спорт предполага специфично съчетаване

на педагогически, психологически и двигателни компетентности, които рядко се разглеждат в тяхното единство. В този смисъл дисертационният труд насочва вниманието към недостатъчно изследван аспект на професионалната подготовка и реализация на учителя, като търси взаимовръзките между психофизическите характеристики на личността и ефективността на учебния процес.

Считам, че актуалността на изследването се засилва и от стремежа на докторанта да премине отвъд традиционното описание на отделни качества на учителя и да предложи авторски модел на психофизическия профил, основан на емпирично изследване и статистическа обработка на получените резултати. Именно този подход придава на разработката както научна, така и практическа значимост за подготовката и професионалното развитие на учителите по физическо възпитание и спорт.

Научна новост

Научната новост на дисертационния труд се състои преди всичко в разработването на авторов модел на психофизическия профил на учителя по физическо възпитание и спорт, разгледан като интегрирана система от личностно-психологически, професионално-мотивационни, физически и поведенчески характеристики. Предложеният модел надхвърля традиционното разглеждане на отделни качества на учителя и предлага тяхното комплексно изследване във взаимна обусловеност.

Съществен елемент на научната новост представлява стремежът да бъдат изследвани връзките между отделните компоненти на психофизическия профил и показателите за възприемана педагогическа ефективност на учебния процес. По този начин авторът предлага интердисциплинарен подход, който обединява достиженията на педагогиката, психологията и теорията на физическото възпитание и спорта при анализа на професионалната дейност на учителя.

Научната стойност на дисертационния труд се допълва от разработването на авторов модел и система от критерии и показатели, чрез които се конкретизират основните компоненти на психофизическия профил и се създават предпоставки за тяхното емпирично изследване и последващ анализ.

Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд, автореферата и публикациите

Дисертационният труд е разработен в обем от 156 страници и е структуриран в увод, три глави, изводи и препоръки, приноси и използвана литература. Литературата включва 97 източника на кирилица и латиница. Резултатите от проведеното изследване са представени и онагледени чрез таблици, графики и схеми, които подпомагат систематизирането и интерпретацията на емпиричните данни. Структурата на труда е логически последователна и съответства на целта и задачите на научното изследване. Изложението проследява прехода от теоретичното изясняване на проблема, през изграждането на методологичната рамка и авторския модел, до анализа и интерпретацията на получените резултати.

Трите глави на дисертационния труд са изградени в логическа последователност, която осигурява преход от теоретичното обосноваване на проблема, през разработването на авторов модел и методологията на изследването, до анализа и интерпретацията на получените емпирични резултати.

Първата глава изгражда теоретичната основа на изследването чрез анализ и систематизация на научните постановки, свързани с професионалната дейност на учителя по физическо възпитание и спорт. Особено внимание е отделено на психофизическите, личностно-психологическите и професионалните характеристики на учителя, които логично водят до авторовото разбиране за психофизическия профил като интегрирана система от взаимосвързани компоненти.

Втората глава представлява методологичното ядро на дисертационния труд. В нея е разработена концептуалната рамка на изследването, обоснован е изборът на критерии, показатели и диагностичен инструментариум и е предложен модел за изследване на взаимовръзките между психофизическия профил на учителя и показателите за възприеманата педагогическа ефективност.

Третата глава представя резултатите от проведеното емпирично изследване сред учители по физическо възпитание и спорт. Чрез подходяща статистическа обработка и аргументирана интерпретация авторът анализира взаимовръзките между личностно-психологическите, професионално-мотивационните и физическите характеристики на изследваните лица, като извежда обобщен психофизически профил и съпоставя получените резултати с поставените изследователски задачи.

Авторефератът е с обем 38 страници и коректно отразява структурата, съдържанието, методологията, основните резултати и приносите на дисертационния труд. Положително впечатление прави подходът на автора да представи дисертацията чрез общо резюме и последователни резюмета на всяка от трите глави, което улеснява проследяването на логиката и основните резултати от изследването. В автореферата са включени научните приноси и списъкът на публикациите по темата на дисертационния труд. Като цяло авторефератът изпълнява своето предназначение и адекватно представя дисертационния труд.

По темата на дисертационния труд докторантът е представил три самостоятелни **научни публикации** (доклади), които са в пряка тематична връзка с предмета на изследването. В тях са разработени основни аспекти на дисертационния труд, свързани с професионалната работоспособност на учителя по физическо възпитание и спорт, мотивацията и педагогическата ефективност на учебния процес, както и с организацията на обучението по физическо възпитание и спорт в условията на пандемията от COVID-19. Представените публикации са тематично последователни, съответстват на целта, задачите и резултатите на дисертационния труд и осигуряват необходимата публичност и апробация на постигнатите научни резултати.

Научни и научно-приложни приноси

Формулираните от автора научни и научно-приложни приноси са в синхрон със съдържанието, целта и резултатите на дисертационния труд. Според мен основните приноси на изследването могат да бъдат обобщени в следните направления:

Научни приноси:

- Разработен е авторов модел на психофизическия профил на учителя по физическо възпитание и спорт, основан на интегрирано разглеждане на личностно-психологически, професионално-мотивационни, физически и поведенчески характеристики.
- Предложен е интердисциплинарен подход за анализ на взаимовръзките между психофизическия профил на учителя и възприеманата педагогическа ефективност на учебния процес.

Научно-приложни приноси:

- Разработена е система от критерии, показатели и диагностичен инструментариум за комплексно изследване и оценяване на психофизическия профил на учителя по физическо възпитание и спорт.
- Установени са статистически значими зависимости между отделни компоненти на психофизическия профил и самооценените показатели за педагогическа ефективност, които разширяват емпиричните знания по разглеждания проблем.
- Получените резултати създават възможности за приложение в подготовката, квалификацията и професионалното развитие на учителите по физическо възпитание и спорт.

Заклучение

Дисертационният труд представлява цялостно, самостоятелно и завършено научно изследване, посветено на актуален и недостатъчно разработен проблем в областта на методиката на обучението по физическо възпитание и спорт. Разработката се отличава с логична структура, добра теоретична обосновааност, ясно изградена методологична рамка и коректно проведено емпирично изследване. Получените резултати имат научна и научно-приложна значимост и създават предпоставки за приложение в професионалната подготовка и квалификацията на учителите по физическо възпитание и спорт.

Докторантът демонстрира способност за самостоятелно планиране и реализиране на научно изследване, умения за анализ и интерпретация на емпирични данни и коректно представяне на получените резултати. Това ми дава основание да приема, че притежава необходимата подготовка за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Въз основа на цялостната оценка на дисертационния труд, автореферата, публикациите и научните приноси считам, че разработката отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото

прилагане и съответните нормативни документи на Югозападния университет „Неофит Рилски“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

В заключение давам своя положителен вот и убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на докторант Николай Ангелов Първанов образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...

30.07.2026 г.

Подпис:
/проф. д-р Ирен Пелтекова/

OPINION

by Full Professor Iren Yordanova Peltekova, PhD,

Sofia University "St. Kliment Ohridski",

External Member of the Scientific Jury pursuant to Order No. 1483 of 3 July 2026

issued by the Rector of South-West University "Neofit Rilski"

Regarding: a doctoral dissertation submitted for the award of the Educational and Scientific Degree PhD ("Doctor") in Professional Field 1.3. Pedagogy of Teaching...

Doctoral Program: "Theory and methodology of physical education and sports" at the Department of "Social Pedagogy and Theory and Methodology of Physical Education"

Title of the doctoral dissertation: "The Psychophysical Profile of the Physical Education and Sport Teacher as a Factor in Enhancing the Effectiveness of the Educational Process"

Author: Nikolay Angelov Parvanov

Scientific Supervisor: Associate Professor Daniela Tomova, PhD

General Overview of the Documentation

For the preparation of the present statement, I was provided with all documents required under the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its Implementation, and the internal regulations of South-West University "Neofit Rilski" governing the procedure for the award of the Educational and Scientific Degree "Doctor".

Having reviewed the submitted documentation, I consider it to have been compiled in accordance with the applicable regulatory requirements and to provide the necessary basis for an objective assessment of the doctoral dissertation, the dissertation abstract, the scientific publications, and the results of the research conducted.

Relevance of the Topic

The selected topic is both timely and socially significant, as it focuses on one of the key prerequisites for the quality of physical education and sport teaching - the psychophysical profile of the teacher. In a dynamically changing educational environment and amid increasing demands

on the professional competence of pedagogical specialists, the teacher's personality is acquiring growing importance as a factor in the effectiveness of the educational process.

The relevance of the study also stems from the fact that the professional activity of the physical education and sport teacher requires a specific combination of pedagogical, psychological, and motor competencies, which are rarely examined in their unity. In this respect, the dissertation draws attention to an insufficiently studied aspect of the teacher's professional preparation and development by exploring the interrelationships between the individual's psychophysical characteristics and the effectiveness of the educational process.

I consider the relevance of the study to be further enhanced by the doctoral candidate's effort to move beyond the traditional description of individual teacher qualities and to propose an original model of the psychophysical profile, based on empirical research and statistical processing of the results obtained. This approach gives the study both scientific and practical significance for the preparation and professional development of physical education and sport teachers.

Scientific Novelty

The scientific novelty of the dissertation lies primarily in the development of an original model of the psychophysical profile of the physical education and sport teacher, viewed as an integrated system of personality-psychological, professional-motivational, physical, and behavioral characteristics. The proposed model goes beyond the traditional examination of individual teacher qualities and offers a comprehensive study of their mutual interdependence.

A significant element of the scientific novelty is the attempt to investigate the relationships between the individual components of the psychophysical profile and the indicators of perceived pedagogical effectiveness of the educational process. In this way, the author proposes an interdisciplinary approach that combines the achievements of pedagogy, psychology, and the theory of physical education and sport in analysing the teacher's professional activity.

The scientific value of the dissertation is further enhanced by the development of an original model and a system of criteria and indicators that specify the principal components of the psychophysical profile and create conditions for their empirical investigation and subsequent analysis.

Assessment of the Structure and Content of the Doctoral Dissertation, the Dissertation Abstract, and the Publications

The doctoral dissertation comprises 156 pages and is structured into an introduction, three chapters, conclusions, contributions, recommendations, conclusion, bibliography, and appendices.

The bibliography includes 97 sources in Cyrillic and Latin script. The results of the study are presented and illustrated through tables, graphs, and diagrams, which support the systematisation and interpretation of the empirical data. The structure of the dissertation is logically coherent and corresponds to the aim and objectives of the research. The exposition traces the progression from the theoretical clarification of the problem, through the development of the methodological framework and the original model, to the analysis and interpretation of the results obtained.

The three chapters of the dissertation are organised in a logical sequence that ensures a transition from the theoretical substantiation of the problem, through the development of an original model and the research methodology, to the analysis and interpretation of the empirical results.

The first chapter establishes the theoretical foundation of the study through analysis and systematisation of scientific concepts related to the professional activity of physical education and sport teachers. Particular attention is devoted to the psychophysical, personality-psychological, and professional characteristics of the teacher, which logically lead to the author's understanding of the psychophysical profile as an integrated system of interrelated components.

The second chapter constitutes the methodological core of the dissertation. It develops the conceptual framework of the study, substantiates the choice of criteria, indicators, and diagnostic instruments, and proposes a model for investigating the relationships between the teacher's psychophysical profile and the indicators of perceived pedagogical effectiveness.

The third chapter presents the results of the empirical study conducted among physical education and sport teachers. Through appropriate statistical processing and well-grounded interpretation, the author analyses the relationships among the personality-psychological, professional-motivational, and physical characteristics of the participants, derives a generalised psychophysical profile, and compares the results obtained with the research objectives.

The dissertation abstract comprises 38 pages and accurately reflects the structure, content, methodology, principal results, and contributions of the dissertation. The author's approach of presenting the dissertation through an overall summary followed by successive summaries of each of the three chapters makes a positive impression, as it facilitates the tracing of the logic and main results of the study. The dissertation abstract also includes scientific contributions and the list of publications related to the dissertation topic. Overall, it fulfils its purpose and adequately presents the doctoral dissertation.

The doctoral candidate has submitted three independently authored scientific publications (conference papers) on the topic of the dissertation, all of which are directly related to the subject of the research. They address key aspects of the dissertation concerning the professional work capacity of the physical education and sport teacher, motivation and the pedagogical effectiveness of the educational process, as well as the organization of physical education and sport teaching during the COVID-19 pandemic. The publications are thematically coherent, correspond to the aim, objectives, and results of the dissertation, and provide the necessary dissemination and validation of the scientific results achieved.

Scientific and Applied Scientific Contributions

The scientific and applied scientific contributions formulated by the author are consistent with the content, aim, and results of the dissertation. In my view, the principal contributions of the study may be summarised in the following areas:

Scientific Contributions:

- An original model of the psychophysical profile of the physical education and sport teacher has been developed, based on an integrated consideration of personality-psychological, professional-motivational, physical, and behavioral characteristics.
- An interdisciplinary approach has been proposed for analysing the relationships between the teacher's psychophysical profile and the perceived pedagogical effectiveness of the educational process.

Applied Scientific Contributions:

- A system of criteria, indicators, and diagnostic instruments has been developed for the comprehensive study and assessment of the psychophysical profile of the physical education and sport teacher.
- Statistically significant relationships have been established between individual components of the psychophysical profile and self-reported indicators of pedagogical effectiveness, thereby expanding the empirical knowledge of the problem under study.
- The results obtained create opportunities for application in the education, qualification, and professional development of physical education and sport teachers.

Conclusion

The doctoral dissertation constitutes a comprehensive, independent, and completed scientific study devoted to a timely and insufficiently explored problem in the field of the methodology of teaching physical education and sport. The study is distinguished by a logical structure, sound theoretical substantiation, a clearly developed methodological framework, and a properly conducted empirical investigation. The results obtained have scientific and applied scientific significance and create prerequisites for application in the professional preparation and qualification of physical education and sport teachers.

The doctoral candidate demonstrates the ability to plan and conduct scientific research independently, skills in analysing and interpreting empirical data, and competence in presenting the results obtained accurately. This gives me grounds to conclude that he possesses the necessary preparation for the award of the Educational and Scientific Degree PhD ("Doctor").

Based on my overall assessment of the doctoral dissertation, the dissertation abstract, the publications, and the scientific contributions, I consider that the study meets the requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its Implementation, and the relevant regulations of South-West University "Neofit Rilski" for the award of the Educational and Scientific Degree PhD ("Doctor").

In conclusion, I cast my positive vote and confidently recommend that the esteemed Scientific Jury award doctoral candidate Nikolay Parvanov the Educational and Scientific Degree PhD ("Doctor") in Higher Education Area 1. Educational Sciences, Professional Field 1.3. Pedagogy of Teaching...

30.07. 2026

Signature:

/Full Professor Iren Peltekova, PhD/